

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ประจำปีงบประมาณ 2566

เทศบาลตำบลเขาหัวช้าง อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

คำนำ

การจัดทำประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2566 ของเทศบาลตำบลเขาหัวช้างเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 -2570) โดยใช้เครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) เพื่อป้องกันปัญหาจากการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในระบบราชการ ยุคปัจจุบันส่วนใหญ่ ซึ่งเกิดจากผลประโยชน์ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม ในการดำรงตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือที่เรียกกันว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน” จึงถือได้ว่าปัญหาการมีผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นการทุจริต คอร์รัปชันประเภทหนึ่งเพราะเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรม ด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่การงานไปแทรกแซงการใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้เจ้าหน้าที่รัฐเกิดการละทิ้งคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความเป็นอิสระ จนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวมและทำให้ประโยชน์หลักของหน่วยงาน องค์กร สถาบันและสังคมหรือชุมชนต้องสูญเสียไปไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางการเงิน และทรัพยากรต่างๆ คุณภาพการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงสูญเสียคุณค่าอื่นๆ ของการเป็นเจ้าหน้าที่รัฐอีกด้วย

เทศบาลตำบลเขาหัวช้าง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยมีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อน ธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ ฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตและประพฤติ มิชอบได้ จึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในองค์กรขึ้น เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบ และยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ และยังเป็น การเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานให้เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อสังคมส่วนรวม และประเทศชาติบ้านเมือง ต่อไป

เทศบาลตำบลเขาหัวช้าง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความหมาย	4
วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง	4
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ	4
ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ	5
ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ	5
- ขั้นตอนที่ 1 การระบุความเสี่ยง	5
- ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	7
- ขั้นตอนที่ 3 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	7
- ขั้นตอนที่ 4 การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	9
- ขั้นตอนที่ 5 แผนบริหารความเสี่ยง/มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	10
เอกสารแนบท้าย	
การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ เทศบาลตำบลเขาหัวช้าง	11

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

เทศบาลตำบลเขาหัวช้าง อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

1. ความหมาย

ความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่อาจ ก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

2. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 เป็นเครื่องมือหนึ่งในการลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ ฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ ถือเป็น การป้องกันการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือในกรณี ที่พบกับการทุจริตและประพฤติมิชอบที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น โอกาสที่จะประสบกับปัญหา ย่อม น้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็น ความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็น ส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ไว้เป็นมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

3. องค์กรประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

องค์กรประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย pressure/Incentive หรือแรงกดดัน หรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการกำกับควบคุม ภายในมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ หาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

/องค์กรประกอบ...

องค์ประกอบของการทุจริต หรือสามเหลี่ยมการทุจริต

(The Fraud Triangle)

4. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพตมิชอบ

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพตมิชอบ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติพิจารณา อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชน อนุมัติหรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558)

4.2 ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

4.3 ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

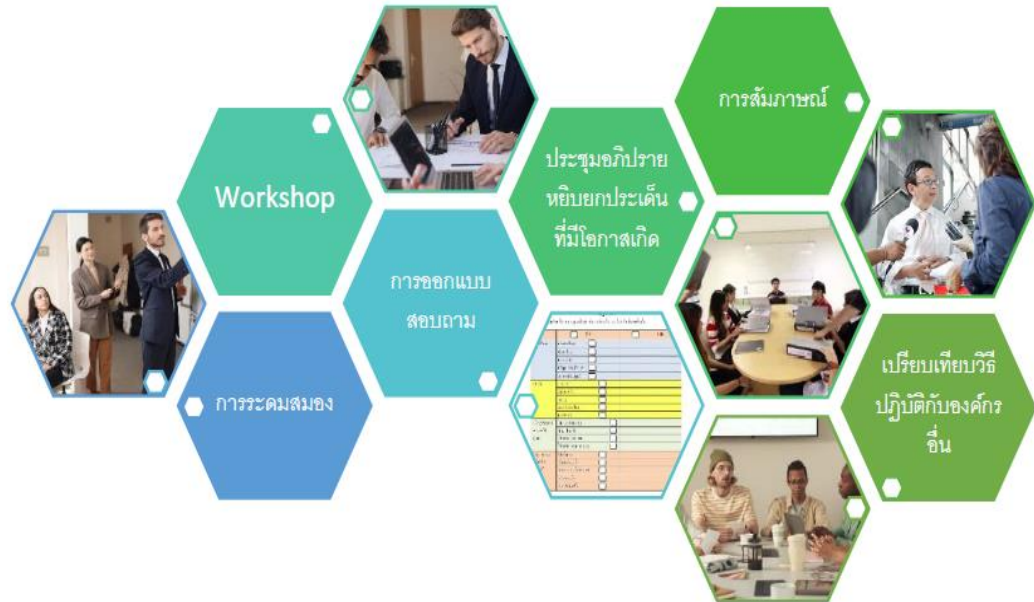
5. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพตมิชอบ

ขั้นตอนที่ 1 การระบุความเสี่ยง

ให้รวบรวมข้อมูล ความเสี่ยง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรือเคยรับรู้มาก่อน แล้วคาดการณ์ว่าจะมีโอกาสเกิดขึ้นอีก (Known factor) หรือปัจจัยความเสี่ยงที่มาจาก การพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต เป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ในโครงการ/กิจกรรม หรือในกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ (Unknown factor)

/เทคนิคใน...

เทคนิคในการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต (Risk Identification)

โดยการประเมินความเสี่ยงในครั้งนี้ใช้วิธีประชุมอภิปราย หยิบยกประเด็นที่มีโอกาสเกิด โดยสามารถระบุความเสี่ยงได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ระบุความเสี่ยง

ที่	โครงการ/กิจกรรม	ประเภทความเสี่ยง	
		Known factor	Unknown factor
1	การเบิกจ่ายเงิน ผ่านระบบ KTB Corporate Online - เจ้าหน้าที่อาจกระทำการทุจริตโดยการยกยอกเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาเป็นของตนหรือบุคคลใกล้ชิด		/

หมายเหตุ :

1. ความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง ให้ใส่เครื่องหมาย / ในช่อง Known Factor
2. หากไม่เคยเกิดหรือไม่เคยมีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่า มีโอกาสเกิดขึ้นให้ใส่เครื่องหมาย / ในช่อง Unknown Factor

/ขั้นตอนที่..

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

นำข้อมูลจากตารางที่ 1 มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของการทุจริต ของแต่ละโครงการ/กิจกรรม โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องตามสี มี 4 สถานะ ดังนี้

ตารางที่ 2 สถานะความเสี่ยง

ที่	โครงการ/กิจกรรม	ต่ำ	กลาง	สูง	สูงมาก
1	การเบิกจ่ายเงิน ผ่านระบบ KTB Corporate Online - เจ้าหน้าที่อาจกระทำการทุจริตโดยการยกยอกเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาเป็นของตนหรือบุคคลใกล้ชิด		/		

ขั้นตอนที่ 3 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk Matrix)

นำโครงการ/กิจกรรม ที่มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตระดับสูง จนถึงสูงมาก (สีส้ม กับ สีแดง) จากตารางที่ 2 มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีค่า 1 – 3 ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีค่า 1 – 3 โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการนั้นๆ แสดงว่าขั้นตอนนี้ เป็น must หมายถึงความจำเป็นสูง ของการเฝ้าระวังการทุจริต ค่าของ must คือ อยู่ในระดับ 3 หรือ 2

/ถ้าเป็น...

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนการนั้นๆ แสดงว่าขั้นตอนนั้น เป็น Should หมายถึง จำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังการทุจริต ค่าของ Should คือ อยู่ในระดับ 1

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholder) รวมถึงงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาควิชาหรือหน่วยงานอื่น ค่าอยู่ที่ 2 หรือ 3
- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับการเงิน รายได้ลดลง รายจ่ายเพิ่มขึ้น ค่าอยู่ที่ 2 หรือ 3
- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมาย (customer/user) ค่าอยู่ที่ 2 หรือ 3
- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการภายใน (internal process) หรือกระทบต่อการเรียนรู้ องค์กรความรู้ (learning & growth) ค่าอยู่ที่ 1 หรือ 2

ตารางประเมินความเสี่ยง

ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

	ต่ำ(๑)	ปานกลาง(๒)	สูง(๓)
ต่ำ(๑)	๓	๖	๙
ปานกลาง(๒)	๒	๔	๖
สูง(๓)	๑	๒	๓

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

/ตารางที่...

ตารางที่ 3 Scoring โครงการ/กิจกรรมที่ต้องเฝ้าระวัง

ที่	โครงการ	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความจำเป็น x ความรุนแรง
1	การเบิกจ่ายเงิน ผ่านระบบ KTB Corporate Online - เจ้าหน้าที่อาจกระทำการทุจริต โดยการยกยอกเงินขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมาเป็นของตนหรือบุคคลใกล้ชิด	2	2	4

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

การนำค่าความรุนแรงจากตารางที่ 3 มาทำการประเมินการควบคุมการทุจริต ว่ามีการควบคุมการทุจริตในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงการปฏิบัติงาน หน่วยงานไม่มีผลเสียหายทางการเงิน

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงการปฏิบัติงานบ้าง แต่ยอมรับได้ หน่วยงานมีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงเล็กน้อย การจัดการเพิ่มค่าใช้จ่าย มีผลกระทบถึงการปฏิบัติงาน และยอมรับไม่ได้ หน่วยงานเกิดความเสียหาย

ตารางที่ 4 การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ที่	โครงการ/กิจกรรม	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ระดับต่ำ	ปานกลาง	สูง
1	การเบิกจ่ายเงินผ่านระบบ KTB Corporate Online - เจ้าหน้าที่อาจกระทำการทุจริต โดยการยกยอกเงินขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมาเป็นของตนหรือบุคคลใกล้ชิด	ดี		/	

หมายเหตุ : นำค่าเฉลี่ยรวม (จำเป็น x รุนแรง) จากตารางที่ 3 มาทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงเรื่องที่ทำประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยงการทุจริตมีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง

/ขั้นตอนที่...

ขั้นตอนที่ 5 แผนบริหารความเสี่ยง/มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง ในขั้นตอนที่ 4 ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยงระดับสูง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตก่อนเป็นอันดับแรก

จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าว พบว่า ค่าประเมินความเสี่ยงการทุจริต การเบิกจ่ายเงิน ผ่านระบบ KTB Corporate Online อยู่ใน ระดับ 4 หรืออยู่ในระดับความเสี่ยงปานกลาง และคาดว่าจะมีคุณภาพการจัดการอยู่ในระดับดี

ทั้งนี้สามารถติดตามเฝ้าระวังโครงการ/กิจกรรม ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดักเพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกันหรือการแก้ไขปัญหาว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยมีมาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต ตามเอกสารแนบท้ายรายละเอียดการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบของเทศบาลตำบลเขาหัวช้าง ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 จำนวน 1 แผ่น

**การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
เทศบาลตำบลเขาหัวช้าง ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566**

ลำดับ	โครงการ/ กิจกรรม	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ ความ เสี่ยงที่ อาจจะ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยง ที่อาจมี ผลกระทบ/ กระตุ้นให้ เกิดการ ทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับของ ความเสี่ยง				มาตรการป้องกันเพื่อ ไม่ให้เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
						ต่ำ	ปาน กลาง	สูง	สูง มาก		
1	การเบิก จ่ายเงิน	การเบิก จ่ายเงินผ่าน ระบบ KTB Corporate Online	เจ้าหน้าที่ อาจ กระทำการ ทุจริต โดยการ ยกยอก เงินของ องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่นมา เป็นของ ตนหรือ บุคคล ใกล้ชิด	๑.ผู้บังคับ บัญชาขาด การควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒.เจ้าหน้าที่ กระทำความ ผิดวินัยและ จรรยาบรรณ เห็นแก่ ประโยชน์ ส่วนตน	ระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การ เก็บรักษาเงิน และ การตรวจเงินของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไข เพิ่มเติม	/				๑.ผู้บังคับบัญชามีการ ควบคุมและติดตาม การทำงานอย่าง ใกล้ชิดมีการตรวจสอบ และกำกับให้เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติตามระเบียบฯ อย่างเคร่งครัด ๒.กำหนดตัวบุคคลผู้มี สิทธิใช้งานในระบบ KTB Corporate Online โดยมีคำสั่ง เป็น ลายลักษณ์อักษร ๓.โอนเงินผ่านระบบ KTB Corporate Online ให้แก่เจ้าหน้าที่/ ผู้มีสิทธิรับเงิน เฉพาะ เงินบำเหน็จบำนาญ เงินเดือน ค่าจ้างหรือ ค่าตอบแทน และ ค่าจ้างเหมาเท่านั้น 4.นำแนวทางการ ควบคุมภายในด้านการ จ่ายเงินของ กรมบัญชีกลาง ไปปรับ ใช้ในการวางระบบ ควบคุมภายในด้านการ จ่ายเงินขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น 5.หน่วยตรวจสอบ ภายใน ตรวจสอบ กระบวนการรับเงิน และจ่ายเงินผ่านระบบ KTB Corporate Online ตามแผนการ ตรวจฯ ประจำปี 2566	1.จำนวน เรื่อง ร้องเรียน เกี่ยวกับ การเบิก จ่ายเงิน